

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2007
Proba scrisă la MATEMATICĂ
PROBA D
Varianta 057

Profilul: Filiera Teoretică: sp.: matematică-informatică, Filiera Vocațională, profil Militar, Specializarea: specializarea matematică-informatică

♦ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu. Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

La toate subiectele se cer rezolvări cu soluții complete
SUBIECTUL I (20p)

- (4p) a) Să se calculeze modulul numărului complex $z = \frac{3}{5} + i \cdot \frac{4}{5}$.
- (4p) b) Să se calculeze distanța de la punctul $O(0,0)$ la punctul $A\left(\frac{3}{5}, \frac{4}{5}\right)$.
- (4p) c) Să se arate că punctul $A\left(\frac{3}{5}, \frac{4}{5}\right)$ este situat pe cercul de ecuație $x^2 + y^2 = 1$.
- (4p) d) Să se determine ecuația tangentei în punctul $A\left(\frac{3}{5}, \frac{4}{5}\right)$ la cercul de ecuație $x^2 + y^2 = 1$.
- (2p) e) Să se calculeze volumul tetraedrului cu vârfurile în punctele $A(0, 1, 2)$, $B(1, 0, 2)$, $C(2, 1, 0)$ și $O(0, 0, 0)$.
- (2p) f) Să se determine $a, b \in \mathbf{R}$, astfel încât punctele $P(2, 3)$ și $Q(3, 2)$ să fie situate pe dreapta $x + ay + b = 0$.

SUBIECTUL II (30p)
1.

- (3p) a) Să se rezolve ecuația $\hat{x}^3 = \hat{x}$, $\hat{x} \in \mathbf{Z}_4$.
- (3p) b) Să se determine $n \in \mathbf{N}$, $n \geq 2$, astfel încât $C_n^2 = 2n$.
- (3p) c) Dacă funcția $f : \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = x^7 + 1$ are inversă $g : \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, să se calculeze $g(1)$.
- (3p) d) Să se rezolve în multimea numerelor reale ecuația $\log_2(x^2 + 7) = \log_2(2x^2 + 3x + 7)$.
- (3p) e) Să se calculeze suma rădăcinilor polinomului $f = 3X^3 - 6X^2 + 24X + 1$.
2. Se consideră funcția $f : \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = \ln(x^2 + 9) - \ln(x^2 + 4)$.

- (3p) a) Să se calculeze $f'(x)$, $x \in \mathbf{R}$.

- (3p) b) Să se calculeze $\int_0^1 f'(x) dx$.

- (3p) c) Să se arate că funcția f este strict crescătoare pe intervalul $(-\infty, 0]$ și strict descrescătoare pe intervalul $[0, \infty)$.

- (3p) d) Să se calculeze $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1}$.

- (3p) e) Să se arate că $0 < f(x) \leq \ln \frac{9}{4}$, $\forall x \in \mathbf{R}$.

SUBIECTUL III (20p)

În mulțimea $M_2(\mathbf{C})$ se consideră matricele $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$, $O_2 = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$

precum și submulțimea $G = \left\{ \begin{pmatrix} z & w \\ -\bar{w} & \bar{z} \end{pmatrix} \mid z, w \in \mathbf{C} \right\}$, unde prin $\bar{z}$ am notat conjugatul numărului complex z .

- (4p) a) Să se verifice că $I_2 \in G$ și $O_2 \in G$.
- (4p) b) Să se demonstreze că dacă $z = a + bi$, $a, b \in \mathbf{R}$, atunci $z \cdot \bar{z}$ este un număr real.
- (4p) c) Să se arate că determinantul $\begin{vmatrix} z & w \\ -\bar{w} & \bar{z} \end{vmatrix}$ este un număr real.
- (2p) d) Să se găsească o matrice $X \in G$, cu proprietatea că $X \cdot J \neq J \cdot X$, unde $J = \begin{pmatrix} i & 0 \\ 0 & -i \end{pmatrix}$.
- (2p) e) Să se arate că dacă $A \in G$ și $A \neq O_2$, atunci A este matrice inversabilă și $A^{-1} \in G$.
- (2p) f) Să se arate că ecuația $X^2 = -I_2$ are o infinitate de soluții în mulțimea G .
- (2p) g) Să se dea un exemplu de corp necomutativ.

SUBIECTUL IV (20p)

Se consideră funcția $f : (-1, \infty) \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = \ln(1+x) - x$ și sirul $(I_n)_{n \geq 1}$, cu termenul general $I_n = n \int_0^1 \frac{x^n}{a+x^n} dx$, $\forall n \geq 1$, unde a este o constantă reală strict pozitivă.

- (4p) a) Să se calculeze $f'(x)$, $x > -1$.
- (4p) b) Să se calculeze $f(0)$ și $f'(0)$.
- (4p) c) Să se determine intervalele de monotonie ale funcției f .
- (2p) d) Să se deducă inegalitatea $\ln(1+x) \leq x$, $\forall x > -1$.
- (2p) e) Să se demonstreze că $\frac{x}{a+x} \leq \frac{x}{a}$, $\forall x \geq 0$ și apoi să se calculeze $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{I_n}{n}$.
- (2p) f) Utilizând metoda integrării prin părți, să se arate că
$$I_n = \ln \frac{a+1}{a} - \int_0^1 \ln \left(1 + \frac{x^n}{a} \right) dx, \quad \forall n \geq 1.$$
- (2p) g) Să se calculeze $\lim_{n \rightarrow \infty} I_n$.

Varianta 057

Subiectul I

- a) $|z| = 1$.
- b) $OA = 1$.
- c) Deoarece $x_A^2 + y_A^2 = 1$, punctul A aparține cercului de ecuație $x^2 + y^2 = 1$.
- d) Ecuația tangentei este $3x + 4y - 5 = 0$.
- e) $V_{ABCO} = 1$.
- f) $\begin{cases} a = 1 \\ b = -5 \end{cases}$.

Subiectul II

1.

- a) Soluția este $\{\hat{0}, \hat{1}, \hat{3}\}$.
- b) $n = 5$.
- c) $g(1) = 0$.
- d) $x \in \{-3, 0\}$.
- e) $x_1 + x_2 + x_3 = 2$.

2.

- a) $f'(x) = -\frac{10x}{(x^2 + 4)(x^2 + 9)}$, $\forall x \in \mathbf{R}$.
- b) $\int_0^1 f'(x) dx = \ln \frac{8}{9}$.
- c) Evident.
- d) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} = -\frac{1}{5}$.
- e) Se face tabelul de variație al funcției f și rezultă concluzia.

Subiectul III

- a) Evident
- b) Se arată prin calcul direct.
- c) $\begin{vmatrix} z & w \\ -\bar{w} & \bar{z} \end{vmatrix} = z\bar{z} + w\bar{w} = |z|^2 + |w|^2 \in [0, \infty)$.
- d) De exemplu, pentru matricea $X = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ -1 & 0 \end{pmatrix}$, avem $XJ = \begin{pmatrix} 0 & -i \\ -i & 0 \end{pmatrix}$ și

$$JX = \begin{pmatrix} 0 & i \\ i & 0 \end{pmatrix}, \text{ deci } XJ \neq JX.$$

e) Considerăm $A = \begin{pmatrix} \alpha & \beta \\ -\bar{\beta} & \bar{\alpha} \end{pmatrix} \in G$, $A \neq O_2$.

Se demonstrează prin reducere la absurd că A este inversabilă.

Mai mult, $A^{-1} = \frac{1}{d} \begin{pmatrix} \bar{\alpha} & -\beta \\ \bar{\beta} & \alpha \end{pmatrix} \in G$, pentru $z = \frac{\bar{\alpha}}{d} \in \mathbf{C}$ și $w = -\frac{\beta}{d} \in \mathbf{C}$.

f) Pentru orice $t \in \mathbf{R}$, avem $A_t = i \cdot \begin{pmatrix} \cos t & \sin t \\ \sin t & -\cos t \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} i \cdot \cos t & i \cdot \sin t \\ -i \cdot \sin t & i \cdot \cos t \end{pmatrix} \in G$

și $A_t^2 = i^2 \cdot I_2 = -I_2$, aşadar ecuația $X^2 = -I_2$ are o infinitate de soluții în G .

g) Se arată ușor că $(G, +, \cdot)$ este un corp necomutativ.

Subiectul IV

a) $f'(x) = -\frac{x}{x+1}$, $\forall x > -1$.

b) $f(0) = 0$ și $f'(0) = 0$.

c) $f'(x) > 0 \Leftrightarrow -1 < x < 0$, aşadar f este strict crescătoare pe $(-1, 0]$ și strict descrescătoare pe $[0, \infty)$.

d) Din c) deducem că $x=0$ este punct de maxim global pentru f , deci $\forall x > -1$, $f(x) \leq f(0) \Leftrightarrow \forall x > -1$, $\ln(1+x) \leq x$.

e) Pentru $x \geq 0$, avem $a+x \geq a > 0 \Leftrightarrow \frac{x}{a+x} \leq \frac{x}{a}$.

Obținem: $0 < \frac{I_n}{n} = \int_0^1 \frac{x^n}{a+x^n} dx \leq \int_0^1 \frac{x^n}{a} dx = \frac{1}{a(n+1)}$ și trecând la limită și aplicând

criteriul cleștelui, rezultă $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{I_n}{n} = 0$.

f) Se arată prin calcul direct.

g) Avem $0 < \int_0^1 \ln\left(1 + \frac{x^n}{a}\right) dx \stackrel{\text{d)}{<} \int_0^1 \frac{x^n}{a} dx = \frac{1}{a(n+1)}$, și trecând la limită și aplicând

criteriul cleștelui, obținem $\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^1 \ln\left(1 + \frac{x^n}{a}\right) dx = 0$.

Mai mult, din f) deducem că $\lim_{n \rightarrow \infty} I_n = \ln \frac{a+1}{a}$.